

SCI-FI • FANTASY • WEIRD

(ELŐFIZETŐKNEK: 1300 FT) ÁRA: 1890 FT / 8 €

GALAKTIKA

WWW.GALAKTIKA.HU FB/GALAKTIKAMAGAZIN

XLI. ÉVF., 2021. NOVEMBER

FÖLDÖN KÍVÜLI METEOROLÓGIA

TANÍTÁS A VIRTUÁLIS TÉRBEN

KIGYÓFEJŰ VESZEDELEM

380

+

KREMO
HENDON
TOLSZTOJ

Előfizetőknek
CSAK
1300 Ft!

IAN
WATSON
CSIKÁSZ
LAJOS

A FANTASZTIKUM LEGJAVA

MAGYAR SZERZŐK KIEMELKEDŐ SF
NOVELLÁIVAL ÜNNEPELJÜK,
HOGY A GALAKTIKA FANTASZTIKUS
KÖNYVEK SOROZAT 400.
KÖTETÉHEZ ÉRKEZETT

RENDEL MEG ITT: WWW.GALAKTIKABOLT.HU

Az első szó jogán

Ez a mostani irodalmi szempontból megint különlegesebb szám lett, mint eredetileg terveztem, de időnként megtörténik, hogy az előzetes elképzeléseket felülírják az aktuális események. Az aktualitások pedig nem mindig örömteliek, ugyanakkor néha még az ilyenekből is kisebbfajta csoda kerekedhet. De miről is beszélek?

A 380. lapszám szépen eltervezett és előkészített rendjét egy szomorú hír döntötte romba: szeptember 29-én elhunyt Csikász Lajos, a nagyszerű, Zsoldos Péter-díjas író. Noha az SF világának egy ideje már hátat fordított, jól emlékeztem rá, mert annak idején kapcsolatba kerültünk Poul Anderson Időjárőr-történeteire írt remek rajongói folytatásai kapcsán. (Munkásságáról bővebben a 22. oldalon olvashatnak, Szélesi Sándor baráti megemlékezésében.)

Egy szó, mint száz, szíven ütött a hír. Elhatároztam, hogy a lapban valamilyen formában helyet kell szorítani neki. Kutakodni kezdtem, volna-e olyan, nyomtatásban korábban meg nem jelent kézirat a szerzőnek, amivel a megemlékezést egyben irodalmi eseménnyé tehetném. És az interneten rá is bukkantam egy halovány, kihűlőfélben lévő nyomra, miszerint Csikász Lajos „Töredékek” című SF-novellája 2010-ben pályázatot nyert. Én erről a novelláról addig a pillanattig nem is hallottam, pedig a radaromat már évtizedek óta nem sok minden kerülheti el, ami ebben a zsánerben napvilágot lát. Kezdett egyre jobban érdekelni a dolog.

Kiderült, hogy a pályázat Zsoldos Péter Gregor Man-trilógiájával volt kapcsolatos, egy szoftverfejlesztő cég hirdette meg, és a nyertes műveket elektronikus formátumban tették elérhetővé. Eddig jutottam, a nyom itt megszakadt.

Némi illő várakozást követően fölvettem a kapcsolatot a gyászoló rokonokkal, és előadtam tervemet a megemlékezésről. Szerencsére nagyon segítőkészek voltak, és hamarosan elő is került az a bizonyos „Töredékek”. Hát... nem novella volt, hanem egy jól megtermett kisregény. Nem is akármilyen. És nem is akármilyen. A *Távoli tűz* nem hivatalos folytatása! Gyönyörűen megírva, megkockáztatom, Zsoldos Péterére emlékeztető stílusban. Azonnal megértettem, hogy ezt közzé kell tennem.

Nos, ekkor történt az, hogy a Galaktika 380. számának tartalma jócskán megváltozott. Szerintem megérte. És remélem, olvasóink is élvezni fogják a Gregor Man-trilógia kvázi-„elveszett fejezeteit”. Köszönöm a remek írást így megkésve is Csikász Lajosnak, köszönöm rokonai szíves közreműködését, akik nélkül nem jöhetett volna létre egy ilyen színvonalas megemlékezés (két kiváló írónkról is egyszerre), és egyáltalán nem utolsósorban köszönöm Zsoldos Dávidnak a hozzájárulását ennek a minőségi, tiszteletteljes „fan fiction”-nek a megjelentetéséhez.

Emlékezzünk Csikász Lajosra, emlékezzünk Zsoldos Péterre, emlékezzünk Gregor Manra. És ünnepeljük a magyar SF legjobb műveit, melyek mindig velünk maradnak.

Németh Attila
irodalmi szerkesztő

Alapítva: 1972-ben

Tiszteletbeli főszerkesztő: **Kuczka Péter**

Főszerkesztő: **Dr. Mund Katalin**

Lapigazgató: **Burger István**

Irodalmi szerkesztő: **Németh Attila**
(irodalom@galaktika.hu)

Tudományos szerkesztő: **Kovács „Tücsi” Mihály**
(tudomany@galaktika.hu)

Olvasószerkesztő: **Athén Melitta, Kasza Magdolna**

Kommunikáció: **Somogyi Réka**
tel.: 06-70/944-8181 (kommunikacio@galaktika.hu)

Terjesztés: **Szabó Livia**
(terjesztes@galaktika.hu)

Szerkesztőségvezető: **Polonkai Tamás**
(szerkesztoseg@galaktika.hu)

Kreatív igazgató: **Varga Balázs**

A borító **Nikita Svechnikov (Oroszország)** munkája:
nikitasvechnikov.artstation.com

A TANÁCSADÓ TESTÜLET TAGJAI

Dr. Lukács Béla fizikus, a KFKI Részecske- és Magfizikai Kutatóintézet-ének tudományos tanácsadója

Dr. Juhász Árpád geológus, a TV2 tanácsadója

Dr. Almár Iván csillagász, űrutató, a Nemzetközi Asztronautikai Akadémia SETI munkacsoportjának tagja, a nemzetközi SETI bizottság korábbi alelnöke

Réz András esztéta

S. Sárdi Margit irodalomtörténész, egyetemi docens, a Magyar Scifitörténeti Társaság elnöke

Alföldi István ex-ügyvezető igazgató, Neumann János Számítógéptudományi Társaság

Szabó György médiaszakértő (ex-elnök-vezérigazgató –Sanoma)
Juhász György tartalommarketing-szakértő

Szerkesztőség: **1024 Bp., Fény u. 2.**

Tel: 06-1/457-02-50, Nyitva: H–P 10–16 óra között

Kiadó: Metropolis Media Group Kft.

Felelős kiadó: a Kft. ügyvezető igazgatója

Terjeszti országosan a Lapker Rt.

Nyomdai előállítás: Gelbert Eco Print • www.gelberteco.hu

Előfizethető: kedvezményesen egy évre (12 szám, Platinakártyával, partneri kedvezményekkel) **15 600 Ft (1300 Ft/hó)** • csoportos beszedési megbízással: **1300 Ft/hó** • Galaktika XL (12 Galaktika XL, Gyémántkártyával, partneri kedvezményekkel): **29 400 Ft/év (2450 Ft/hó)** • csoportos beszedési megbízással: **2450 Ft/hó** • partnereinknél a digitális Galaktika **1200 forint/db**

Az előfizetés teljesíthető átutalással: **K&H Bank Zrt.**

10403181–50526767–88671008 vagy rózsaszín postautalványon a **Metropolis Media Group Kft, 1535 Bp. Pf. 746.** címre.

A megjegyzés rovatba kérjük beírni

a kedvezményezett nevét és postázási címét.

Kanadában és az Egyesült Államokban előfizethető a **Pannonia Könyvesboltban.**

www.pannonia.ca • e-mail: info@pannonia.ca

Kéziratokat nem őrzünk meg, és nem küldünk vissza!

HU-ISSN 0133-2430

Támogatóink:

74

GALAKTIKA

2021. november

18

60

NOVELLÁK

- 6 Ian Watson: Blair háborúja
- 23 Csikász Lajos: Töredékek
- 64 Lukha B. Kremó: Babácska története
- 78 R. J. Hendon: Rany
- 100 Alekszej Tolsztoj: Az Ötök Szövetsége (első rész)

CIKKEK

- 18 Földön kívüli meteorológia
- 22 Csikász Lajos-megemlékezés
- 60 Zöld jövő
- 62 A szférák zenéje
- 74 Videodrón
- 76 Világűrt jelentő deszkák
- 90 Intelligens dizájn
- 92 Kő kövön
- 94 Képregény a Galaktikában

GALAKTIKA XL

- 115 Arthur Leo Zagat: Az időkivetettek (befejező rész)
- 153 Arthur Leo Zagat: Holnap
- 184 Arthur Leo Zagat: Végzetes találkozás
- 200 Amikor Julius Caesar találkozik Spinozával

Tanítás a virtuális térben

A pandémia felértékelte nemcsak a távmunkát, de a távoktatást is. Ami most szükség-szerű kényszer volt, az már régóta kutatási terület. A tendenciák alapján az elkövetkező évek egyik legnagyobb technológiai újítása a virtuális valóság lesz. A koppenhágai egyetemen külön labor foglalkozik ennek alkalmazási lehetőségeivel, és hatásával nemcsak az oktatásra, hanem a diákokra is.

Az egyik legfontosabb kérdés, hogy mennyire lehet lekötni a diákok figyelmét a virtuális oktatás során, hogyan reagálnak, ha nincs hús-vér tanár. Különböző korú tanulókat figyeltek meg a virtuális térben. Szem-

mozgásuk és arckifejezéseik alapján követték figyelmük változását.

A gyerekek viselkedése a várakozásoknak megfelelően alakult. Minél fiatalabbak voltak, annál nehezebben lehetett hosszabb ideig lekötni a figyelmüket. Esetükben lényeges volt az oktató személye, míg az egyetemisták esetében ez elhanyagolhatónak bizonyult.

Azonban született egy meglepő eredmény is. Amíg a kislányok egy női karakter magyarázatára tudtak a legjobban figyelni, addig a fiúkat jobban lekötötte egy drón vagy egy robot előadása.

1937 ŐSZÉN a harminchat, Baszkföldről menekült lány már egészen jól boldogult az angol nyelvvel, de esténként még mindig hiánytalanul a nagy, polírozott rózsafa rádió köré gyűltek a nagyteremben, hogy Akorda Zubiondo képességeihez mérten elmagyarázza nekik, mit beszél a BBC bemondója a maga fellengzős akcentusában. Figyelmüket a Blair tábornok parancsnoksága alatt álló Brit Expedíciós Hadtest Spanyolországban elért lelkesítő győzelmei és időnkénti kudarcai kötötték le.

Akorda azon señoriták egyike volt, akik önként jelentkeztek, hogy elkísérik a csaknem négyezer gyermeket a vénséges és túlsúfolt *Havanna* sétahajó fedélzetén Bilbaóból Southamptonba, egy hónappal azután, hogy a németek egy vásárnapon elfeketedett romokká szőnyegbombázták Guernica legnagyobb részét. Itt, a baszk nép körében nagy tiszteletnek örvendő városban székelt újdonsült parlamentjük. Akorda pedig egy héttel azelőtt szerezte meg angoltanári diplomáját, hogy a biztonsági intézkedések keretében bezárták Baszkföld összes iskoláját.

Az esti hírek kedvéért Lord és Lady Hensley – a lányok vendéglátói itt, Kellstone Abbeyben – is gyakran csatlakoztak Akordáékhoz. A házaspár szocialista érzelmű volt, ezért is ajánlották fel otthonukat menekültszállás gyanánt, amíg a lázadó tábornokokat, valamint Franco fasiszta és náci szövetségeseit alaposan el nem tángálják. Kapcsolatainak hála, Richard Hensley tájékozottabb volt az átlagnál, és meglepte, mennyi politikai tudatosság szorult a gyerekek nagy többségébe, még a kilencévesekbe is, amikor először átlépték a háza küszöbét. Ezen „áldozatai egy olyan konfliktusnak, amelyet felfogni is alig képesek” – hogy egy előző évben megjelent újságcikket idézzünk

Vajon egy kis változás
a spanyol polgárháború
menetében új vágányra
terelhetette volna a második
világháborút?

SIDEWISE
díjra jelölt
novella

BRITSE
díjas szerző

Ian Watson

BLAIR HÁBORÚJA

– nagyon is jól tudták, kicsoda Mussolini és Hitler, a franciák miniszterelnöke, Léon Blum, továbbá Churchill, valamint Eden, a külügy-, és Duff Cooper, a hadügyminiszter. Odahaza, a baszk városokban állandó politikai viták zajlottak, a bombázások előtt és alatt egyaránt.

A minap a tizenhárom esztendőes Josefina levelet kapott vele egyidős unokatestvérétől, Estebantól, akit egy addig üresen álló szanatóriumban berendezett menekültszálláson helyeztek el, a Northumberlandnek nevezett vadonban, ahol korán kellett lefeküdni, és mindenki a fürdés megszállottja volt. Josefina erre vidám választ írt kuzinjának Kellstone Abbeyről – már amennyire vidámságról beszélni lehet ebben az esetben –, Esteban pedig már azt fontolgatta, hogy elszökik a szanatóriumból, de vajon eltalál-e Kellstone-ba, és megengedik-e, hogy ott éljen?

– Esteban kiabálta, hogy „nem vagyunk cigányok”, amikor megérkeztünk a nagy táborba? – kérdezte María Teresa.

– Nem, az öccse, Palmiro.

Az első menekülttábor egy szántóföldön felhúzott sátrótenger volt, a sátrakban szalmakupacokkal, amikkel a matracokat kellett megtölteni, bár először azt hitték, hogy a kupac maga az ágy. A legtöbb gyerek iparvárosokban álló toronyházakból érkezett. A Vizcayai-öbölben átélt vihar és a tengeribetegség borzalmait után ezek a nyirkos réten sorakozó, putri jellegű sátrak az utolsó cseppet jelentették a bilbaói kisfiú számára.

María Teresa rémálmaiban még ma is visszaköszöttek a Kondor Légiónak Junkers 52-eséből hulló repesz- és gyújtóbombák, miközben a repülőket vonatok gyanánt húzták végig az égbolton. Hasonlóképp a Heinkel 51-es vadászgépek kegyetlen gép- ➔

puskatüzei. Egyes éjszakákon alvajáróként vonult az apátság nagytermének erkélyablakához, hogy sírva nézze a csak általa látható fantomokat: a kereszt forma repülők elsötétítették az eget, mintha a világvégét siettetnék.

– Szerintem Sir Richard nem engedhetné meg, hogy Esteban itt maradjon – mondta Josefinának –, még akkor se, ha a kuzinod ellopna egy biciklit, és lenne elég élelme, és a rendőrök se állítanák meg az útja közben, ami napokig tartana, és a mezőn kéne aludnia. Ráadásul egy fiú a sok lány között, ez nem illik!

– Na és, ha Esteban olyan rosszul viselkedne, hogy úgy döntenek, áthelyezik valahová? – makacszkodott Josefina. – Ahogy Laureánát is áthelyezték?

A koravén Laureana az előző szállásán azzal riogatta a lányokat, hogy a megbecsülésről beszélt nekik. Egy darabig itt is folytatta, de aztán señorita Akorda kiemelt figyelmének és az apátság barátságos légkörének hála, megnyugodott.

Bármi is legyen az a megbecsülés. Valami fájdalmas, mocskos és kegyetlen dolog, amit Franco marokkói mórjai, könnyörtelen rif törzsi harcosai művelnek a tehetetlen lányokkal, hogy megünnepeljék egy város elfoglalását, és rettegést keltsenek a túlélők között. Néha minden gyereken úrrá lett a félelem, hogy vajon mi történt családjukkal még a Brit Expedíció Hadtest beavatkozása előtt.

– Nahát – felelte María Teresa –, a bizottság akkor se küldene ide egy fiút, ha az könnyörögne nekik. Egyébként meg nem ott lakik Esteban öccse is, a szanatóriumban? A kuzinodnak az lenne a kötelessége, hogy vele is törődjön!

– Esteban nem nagyon szereti az öccsét. Büdinek szokta nevezni.

– Az most mindegy, Josefina. Nem lett volna szabad elmondani neki, hogy milyen szép itt!

Réges-régen Kellstone Abbey apátság volt, egészen addig, amíg VIII. Henrik angol király el nem nyomta a katolikus egyházat, és át nem adta a birtokot egyik talpnyalójának, aki leromboltatta az épületet, és egy nagyon szép majorságot építtetett magának a kövek-ből. A palota körül elterülő mező, amit most rojtosra legeltek a birkák, távolabb kiterjedt erdőségbe ment át, mely békés kis tavakat vett körül, hattyúkkal és vadkacsákkal. A királyi lakosztályban, ahol egykor uralkodók szálltak meg, most Hensleyék aludtak, a lányok pedig a rengeteg többi hálószobán osztoztak, amelyek mindegyikéhez saját fürdő is tartozott. A padlásszinten lakott a félelmetes szakácsnő, Mrs. Tucker, néhány alkalmazott, akik a közeli faluból származtak, valamint Mrs. Eagleton, a tanárnő, aki Barcelonában tanított angol nyelvet, mielőtt egy utcai balesetben meg nem özvegyült.

A hatalmas, dalnoki galériával körbevett csarnokban elköltött étkezéseknek igazodniuk kellett a heti tíz shilling értékű juttatáshoz, amit a Baszk Gyermekek Felügyelő Bizottsága engedélyezett, de legalább tojás jutott mindenkinek bőséggel. Az iskolának használt könyvtár falát több száz könyv szegélyezte, sokuk régi bőrkötésben. Az egész huzatos építmény felújításért kiáltott, bár a folyosókon remekül lehetett futkározni és csúszkálni, a birtokon pedig száraz időben szabad volt kóborolni némi aprófagyűjtéssel egybekötve; a bőségesen lehulló ágakat két helyi fickó fűrészelt darabokra, hogy azzal táplálják az alagsori kazánt. Az udvaron a lányok baszk táncokat gyakoroltak, señorita Akorda pedig harmonikán kísérte őket, amit a helyi néptáncsoporttól kapott kölcsön. Egy pöfögő busz minden hétvégén

körbevitt egy csapat lányt a megyében, hogy előadást tartsanak saját maguk megsegítésére. Akorda nevének semmi köze nem volt a zenei akkordokhoz, de jól játszott a baszk harmonikán, a trikitin, amit a reakciós papok „a pokol harangjainak” csúfoltak, fűrgé ujjai pedig könnyen alkalmazkodtak a brit változat billentyűihez.

– A nevem – mesélte Mrs. Eagletonnak – alkalmasint az emlékekre vonatkozik. Vagy talán az otthonra: a Vizcaya melletti falvakban akordának nevezik a házakat, és hozzáteszik az ott lakó család nevét. De a szó azt is jelentheti, hogy sziklás talaj. – Most, hogy eljött a háború, ő pedig száműzetésben él, vajon kikelhet még valami abból a talajból? Bár ez nem volt túl helyénvaló gondolat.

A lányok eleinte furcsállták, miféle szocialista Sir Richard, és arra gondoltak, biztosan egy forradalmár, aki megfosztotta előző lakójától ezt az apátságot, melynek nincs is apátja, és valahogyan annak nemesi rangját is magáévá tette. A menekültek már az anyatejjel szívták magukba a szocializmust. Az első táborban viták, sőt verekedések is kirobbantak a szocialista és a kommunista, az anarchista és a hívő gyerekek között – utóbbiak független, vallásos Baszkföldet akartak. Ezért hát itt, Kellstone Abbeyben csak szocialista gyerekek éltek.

Esteban boldogtalansága nyilvánvalóan nem hagyta nyugodni Josefinát, főleg, amióta rádöbbsent, hogy részben maga is felelős érte, amennyiben túl lelkesen ecsetelte neki a Kellstone-i állapotokat, és dicsekvése közben nem gondolt a következményekkel.

De talán Sir Richard mégis tehetne valamit?

A hírekben elsőként arról számoltak be, hogy Blair tábornok szilánkot kapott a torakába, amikor egy magányos Messerschmitt 109-es kiürítette a bombatárolóját a mobil főhadiszállás fölött, miközben az őt üldöző

brit Hawker Hurricane-ek elől menekült. A tábornok már jobban volt, és halkán beszélni is tudott. A BEH előretörése az ostrom alatt álló Madrid felmentése céljából zavartalanul folytatódik, csak közepes ellenállásba ütközött.

Az eleinte aggodalmas lányok tapsban törtek ki.

– Igen tetszetős propaganda – fordította Mrs. Eagleton Sir Richard elnyújtott szavait. – Alighanem maga Blair is kivette belőle a részét.

– De azt nem értem, Blair sérülésében miért volna bármi tetszetős! – tette hozzá a hölgy.

– Gondoljon csak bele! Nem haboztunk közzétenni a sérülés tényét, még hozzá hihető részletek keretében. A német repülőgép egyedül volt, tehát ez csupán elszigetelt véletlen. Ismétlem, egyedül, mintha csak ennyi maradt volna talán egy egész repülőszázadból, és az is menekülőben. Egy német Kondor Légiós, akit elijesztettek a Hurricane-jeink, hála az Úrnak és Lord Beaverbrook nyomásgyakorlásának, amelynek következtében gyorsan megkezdődött a sorozatgyártásuk. Ezzel együtt véletlenül tudom, hogy a német 109-esek közönséges esetben könnyedén le hagyják a Hurricane-eket, ha üresen, vadászgépként repülnek. De egy teli bombarekesszel ellátva nyilván lelassulnak valamelyest.

– Akkor lehet, hogy a Messerschmitt végül elmenekült?

– A hírekben nem közölték, hogy a német pilótát lelőtték-e – ingatta az ujját Sir Richard –, pusztán utaltak rá. Mivel Hitler továbbra is fenntartja a látszatot, hogy repülő és gyalogos egységei csupán önkéntes tanácsadók, akik a Francónak kölcsönzött felszerelést kísérik, a náci kormány még csak nem is kommentálhatja az esetet.

– De jobban repülnek, mint a mieink? – Mrs. Eagleton a precizitás megszállottja volt, ami tanárnál hasznos tulajdonság, arcát és tartását is az éles szögletek jellemezték. – És mit jelent az, hogy közepes ellenállás?

– Meglehet, kedvesem – szólt közbe Lady Hensley –, hogy egy Messerschmittnél jóval metszőbb érvünk várakozik a szárnyakon! Mármin a színpadi értelemben véve... – de Sir Richard ekkor csendre intette.

– Hogyan vehette ki Blair tábornok a részét a hírekből, ha egyszer megsérült a torka? – kockáztatott meg Akorda egy megjegyzést.

– Írogatva – pantomimezte el Sir Richard a folyamatot. – Sajátos egy figura ez a Blair! Említettem valaha, hogy egyszerre voltunk Etonben?

– Nem... – Akorda elmagyarázta angolul azon a baszk lányok kedvéért, akik követték a beszélgetést: – Eton a gazdag fiúknak fenntartott iskola. Angliában ezeket a drága magániskolákat „közoktatásnak” nevezik. Sok minden nem logikus ebben az országban, mint ahogy sok száz szó írása és kiejtése sem az.

Néhány lány, akik nagyon is jól értették, miről van szó, jókedvűen felkacagtak.

– Mit visz, kis Smith? – csicseregte Carmen Etxarte.

– Nem, Carmen, a Smith-t még mindig rosszul ejted – jegyezte meg Mrs. Eagleton, majd tovább árnyalta az Akorda által elmondottakat. – Ami azt illeti, az Etonhoz hasonló iskolák ősrégiiek. Azelőtt a templomi és apátsági iskolákat leszámítva a gazdag fiúkat kizárólag magántanárok oktatták a saját otthonukban. Ebből következik, hogy amikor húsz-harminc gazdag fiút összeszedtek egyetlen helyre, az már közoktatásnak számított.

– De Blair nem volt gazdag – jegyezte meg Sir Richard. – Ösztöndíjat kapott.

– *Una beca* – magyarázta Mrs. Eagleton.

– Így hát ő és én nemigen keveredtünk – folytatta az uraság. – Ámbár nehéz volt teljesen figyelmen kívül hagyni, olyan nagyra nőtt. Úgy is mondhatnánk, kimagaslott a mezőnyből, amikor a Salisbury síkon gyakorolt a TKA.

– Vagyis a tisztképző alakulat – tette hozzá a lady. – A közoktatott fiúknak a fegyverekhez is érteniük kell.

– Arra az esetre, ha kitörne a forradalom? – kérdezte Akorda.

– Nem egészen. Bár persze ott volt az általános sztrájk esete... de akkor Richard már a Magdalenbe járt. Az egy oxfordi főiskola. Oxfordban és Cambridge-ben „Madlennak” ejtik, mert azt hiszik magukról, hogy ők különlegesek. Mindenki más úgy hívja, „Magdalena”. Ahogy a Temze sem Temze ott, ahol átfolyik Oxfordon: Ízisznek hívják, az egyiptomi istennő után.

– De a magdalena egy sütemény, nem egy iskola... – ráncolta Carmen a homlokát.

– Ne törődj most azzal, drága gyermek! – mondta Mrs. Eagleton. – Sir Richard, mit is akart mondani Blairról és a TKA-ról?

– Blair gondolatai elég rejtélyesek voltak akkoriban, talán azért, mert még nem tudta pontosan, mit is gondol a világról. Egyszer hallottam, hogy kivett valamiféle ezoterikus teológiakönyvet, és azt tanulmányozta, ámbár úgy tűnt, nem is hisz Istenben... igaz, Etonben majd mindenkit konfirmáltak, de csak azért, mert ez volt a szokás. A katolikus egyházat természetesen egész egyszerűen diktatúrának tekintette...

– A baszk püspökök legalább támogatták a köztársaságot – jegyezte meg Akorda, összehúzva ajkait már a püspökség, mint fogalom gondolatára is.

– Annak a néhány püspöknek a támogatása nem volt éppen jelentéktelen – tette

hozzá Sir Richard oktató célzattal, bár a ket-tős tagadás miatt egy árnyalatnyit zavarosan –, figyelembe véve, hogy Blum polgárhábo-rút kockáztatott Franciaországban, a kato-likusokkal a szocialisták ellen, amikor ra-gaszkodott hozzá, hogy tüzérséggel lássák el a Spanyol Köztársaságot. A francia vezérkart sem boldogította kimondottan. Hitler per-sze akkor még vidáman dörzsölte a kezét, és hallgatott, hiszen azt a tüzérséget a Maginot- vonalról vonták el, de mostanság már a ná-cik sem olyan vidámak... Emlékszem, Blair egyszer elmesélte valakinek, hogy tízévesen vette az első, nem engedélyköteles lőfegyve-rét. Egy sportlövész puska, az volt az. Rövid távra jó fegyver.

– Bármelyik iskolásfiú puskát vehet magának?

– Akorda – folytatta a lord –, Blair egy bizonyos társadalmi osztályba tartozott. A helyiek tudták róla, hogy apja a burmai birodalmi rendőrségben szolgált. Ahhoz, hogy Burmában valaki rendőr lehessen, latin és görög nyelvű vizsgát kellett ten-ni, következésképp az illető úriembernek számít. Néhányszor egyébként később is összefutottam vele. Apja szemlátomást abban reménykedett, hogy fia az ő nyom-dokaiba lép, anyja viszont attól félt, hogy a keleti klíma tönkreteszi a fiú egészségét, mivel hörgői sosem voltak jók; és anyuci győzött. Blair súlyos fenntartásokkal, de katonai megbízatást választott, és rájött, hogy tetszik neki az életforma, még azzal együtt is, hogy elkezdett politizálni, és az újságírásban is kipróbálta magát. Persze az általa látott veszélyekről csakis álnéven írt, és megbízható barátai közvetítették írásait a szerkesztőknek, hiszen aktív ka-tonatisztnak nem szabad a politikáról nyi-latkoznia... A mi Eric Blairünkben mélyen gyökerezett a diktátori hajlam, ugyanakkor

viszont őszintén együttérzett az elnyomot-takkal, és nem bízott a hatalmon levőkben. Mindez pedig jól illett a fellengzős, etoni akcentusához – kacsintott Sir Richard, aki maga is ebben a stílusban beszélt.

– Talán nevezzük inkább tekintélyelvű-nek, ne diktátornak, kedvesem – javasolta Lady Hensley –, figyelembe véve, hogy mit is gondolunk a demagógokról és a diktá-torokról!

Ebben a pillanatban Josefina feltartotta a kezét.

– Kérem, Mister Richard, tud segíteni az unokatestvéreimen?

Tulajdonképpen néhány nappal ezután történt, hogy Blair tábornok bejelentkezett a rádió esti műsorában a spanyol frontról, bárhol is volt az éppen.

– Brit barátaim, testvéreim a szabad-ság hitében – érkezett a halk, szaggatott, rekedt hang, amely azonban csodás nyu-galmat és erőt sugárzott, mintha a leg-jobb fajta nagy testvér állna láthatatlanul a hallgatóság oldalán –, a Brit Expedíciós Hadtest hősei napról napra új leckét adnak a diktatúra sötét erőinek. Megérdemelt és alapos verést! A béke bátor barátai nagy-szerű munkát végeztek az első háború szörnyűségeit követően, de az utóbbi évek-ben a bölcs gondolkodók már tudták, hogy tenni kell valamit, és Istenemre, mi most meg is tesszük! – A b-k ismétlődése mint-ha személyesen Blairt kapcsolta volna ösz-sze a béke fogalmával.

– De a béke megteremtéséhez – folytatta a hang, – néha előbb háborút kell viselni; ez pedig nem történhet meg a jó emberek vére és veritéke nélkül, így igazán helyénvaló, hogy három nappal ezelőtt én is hozzáad-tam egy keveset a magaméból. Ma azonban a cardiffi Albert Jones puskás gyalogost sze-retrném kiemelni, akit Hadikeresztre terjesz-

tettem föl, miután egymaga megrohmozott egy felkelő géppuskafélszket, habár súlyos, de nem halálos sebet kapott...

A beszéd végeztével Sir Richard így szólt:

– Egyébiránt Léon Blum hajszál híján úszta meg a beavatkozást!

– *Por los pelos* – fordította Mrs. Eagleton a lányok kedvéért, akik életükben nem voltak hajszálak híján. „A hajánál fogva” sokkal értelmesebben hangzott.

– Megúsztá? – kérdezett vissza Akorda. – Vízi úton menekült...?

Ezek az átkozott angol szófordulatok! A britek azt hitték, hogy könnyű nyelvet beszélnek, mert a rövid szavakat részesítik előnyben, de egyetlen rövidke ige is egész táblázatra való igekötővel párosulhat, és így végül akármit is jelenthet. Tönkremegy, végbemegy, szembemegy – utóbbi már önmagában is kettős értelmű...

– Nem, Akorda, a vízi úttal Sztálin próbálkozott, amikor meg akarta lopni a köztársaságot. De amikor kiderült...

Kiderült...?

– Amikor megtudták – magyarázta Mrs. Eagleton.

– ...igen, amikor megtudták, hogy az oroszok akkor adnának hadianyagot, ha a köztársaság aranykészletét hajón a Szovjetunióba szállítják, de a piaci ár felén beszámítva, amíg csak az arany el nem fogy... ezt Robert Vansittart kémei, akarom mondani, diplomatái derítették ki... nos, ekkor a köztársaság minden aranyát Párizsba vitették, és erre rögtön megváltozott a helyzet. Már csak azért is, mert Spanyolországnak volt a világon a negyedik legnagyobb aranytartaléka!

– Nekem pedig van egy jó hírem – szolt közbe Lady Hensley, hogy bejelentést tegyen. – Két hét múlva szombaton mind elmegyünk busszal Oxfordba, ahol a kolostor

gyepén fogtok táncolni – itt segélykérően pillantott Mrs. Eagletonra.

– Claustros – mondta a másik hölgy. – Majdnem ugyanaz a szó. Azért vannak hasonlóságok is.

– Nos, akkor a madleni claustrosban. Richard régi főiskoláján. Ő személyesen kérte erre az elnököt.

– De hát önöknek miniszterelnöke és királya van – csodálkozott Akorda –, nem elnöke!

A lady vidáman felkacagott.

– A legtöbb oxfordi iskolának „Mester” áll az élén, de néhánynak „Elnöke” van, egynek pedig „Felügyelője”. Mind a harmincvalahány intézmény saját önkormányzattal rendelkezik, így hát nincs egy sem, amire azt mondhatnánk, hogy ez lenne az Oxfordi Egyetem. Amerikai barátaink is gyakran megkeverednek.

– Én nemkülönben – vallotta be Mrs. Eagleton.

– Továbbá az oxfordi diákokat nem diákoknak hívják, hanem hallgatóknak.

– A egyetemi kar tagjai pedig nem tanárok, hanem donok.

Ez egy jó spanyol szó.

– Los claustrosban – kérdezte María Teresa ijedten –, monjes¹ is végignézik, hogyan táncolunk?

– Hogy kerülne oda Mohnke? Igaz, a németek nincsenek kitiltva a városból, de egy SS-parancsnoknak semmi keresnivalója Angliában! Lányok, titeket az acél- és az autógyári munkások, na meg a diákok fognak megnézni.

– Ezek a munkások szocialisták, kommunisták vagy anarchisták? – kérdezte Akorda.

– Fogalmam sincs, kedvesem.

A nevezetes szombaton Akorda és Mrs. Eagleton vezetésével minden lány, kivéve azokat, akik elrontották a gyomrukat, be-

zsúfolódott a rozoga buszba, és elindultak Oxford felé. Mrs. Tucker vigyázott a csalódott kettősre, akiknek biztosan nem az ő főztjével gyúlt meg a baja, hisz akkor minden lány a vécére igyekezett volna. Alighanem valami bűdös gombát ettek, amit az erdőn találtak. Sir Richard és neje már előttük elmentek a férfi kétüléses Riley Sprite kocsjával; ebédre voltak hivatalosak politikai elvbarátjukhoz, egy történelemtanárnak, aki segített kiengesztelni a főiskola főkertészét, miután az megtudta, hogy holmi külföldi kölykök fognak ugrálni az ő gondosan ápolt gyepén.

A busz több mint egy óra hosszát recsegett és brummogott, mire végül kirakta a lányokat az oxfordi Gloucester Green állomáson, ahol nemrég még lábasjóságot árultak. Füzérekben lógtak a hazafias brit zászlók, de a vendégek öröme néhány baszk ikurriña lobogó is felbukkant, vörös alapon fehér ke-

reszt és zöld andráskereszt, utóbbi Guernica szent tölgyfáját jelképezi, amit a Kondor Légiónak sem sikerült hamuvá égetnie. A hosszú, fehér rakott szoknyát és vörös kötényt viselő lányok felujjongtak.

Az Üdvhadsereg kis zenekara rázendített, hogy fölvezesse őket a Magdalen Főiskola-hoz, így hát Mrs. Eagletonnak nem kellett azon aggódnia, jól emlékszik-e az útbaigazításra: George Street, Cornmarket, The High. Ő és Akorda vezették a kigyózó menetet. A vásárolgató emberek tapsoltak.

A High Street két oldalán hatalmas homokkő építmények sorakoztak, ahogy az utca nagy ívben elvezette őket a Magdalen masszív, fiatornyokkal ékes tornyához. A kapuhoz érkező lányokat egész tömeg üdvözölte, továbbá Sir Richard, Lady Hensley, valamint egy skarlátvörös és szürke talárba bújt, kövérkés fickó, aki úgy nézett ki, mint valami bíboros. Néhány munkás család-

**OLVASS MAGYAR KORTÁRS SF-ET
4 KÖTET CSAK 4990 FORINTÉRT!**

WWW.GALAKTIKABOLT.HU **AZ AKCIÓ IDŐTARTAMA: 2021. NOVEMBER 1–30.**